

אורות השבת

גליון מס'
829

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשת מוסדות "קול יהודה"

אחראי מערכת
הרב אברהם טריקי

פרשת השבוע
ואתחנן - "שבת נחמו"

עורך
הרב עוזיאל אדרי

דבר רב העיר שליט"א

זכות הרבים

ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום. (דברים ה, ז)

כולכם היום... שזכות הרבים מסייעתם. (בעל הטורים)

אכן הבטחה גדולה של 'סיעתא דשמיא' יש בדברי בעל הטורים הללו לכל מזכה הרבים, אך אין מבואר בדבריו היכן נזכר בפסוק זה ענין זכות הרבים. וכמו כן אין מבואר בדבריו, במה זכות זו מסייעתם. ברם הסתום בדבריו, מפורש הוא בחכמי המוסר אשר רמזו מפסוק זה: 'ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום', היינו שאם תהיו מאוחדים 'כולכם' - אזי מובטח לכם שתזכו 'היום' לחיים טובים. וכעין זה רמז הגר"י לוינשטיין זצ"ל בספרו 'אור יחזקאל' עה"פ (דברים כס, ט) 'אתם מצבים היום כולכם', וידועים דברי הזה"ק דפסוק זה קאי על ראש השנה שנקרא 'היום', וז"ש אתם נצבים ויכולים לעמוד ולזכות היום בדין - יען כי אתם מאוחדים 'כולכם' יחדיו, עי"ש.

וזה מפורש יותר בדברי הגר"ש זצ"ל (אור ישראל אגרת ג) אשר העיר במה נזכה לחיים ביום הדין אם לא 'שנמסור עצמינו לציבור אם מעט ואם הרבה', עי"ש. וראיתי למי שכתב בשם החזו"א זצ"ל לבאר בזה הפסוק (תהלים צב, טו-טז) 'עוד ינובון דשנים ורעננים יהיו להגיד כי ישר ה' צורי ולא עולתה בו', רוצה לומר דהקב"ה מאריך ימיו של האדם בתוספת חיים דשנים ורעננים למען יוכל 'להגיד' לאחרים כי ישר ה'. וכן ראיתי למי שפירש בזה דברי המשנה (אבות ב, ז) 'מרבה תורה מרבה חיים', ויש להעיר הלא האדם מצווה ללמוד תורה בכל כוחו וא"כ מה שייך בזה לשון 'מרבה'. ופירש דהכוונה בזה למי שלומד תורה וגם מלמדה לאחרים, והיינו שע"י שהוא 'מרבה' תורה לאחרים - זוכה 'לחיים'. ואכן זהו שאנו מזכירים בימים נוראים בתפילה 'זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים כתבנו בספר חיים למענך אלוקים חיים', והיינו שזוכה האדם לתוספת חיים על שכוונתו להקדיש מחייו למען הפצת התורה וזיכוי הרבים, שכן אין לך 'למענך אלוקים חיים' גדול מזה.

וכן מוכח ומבואר בדברי הסבא מקעלם זצ"ל (מוכח בספר לב אליהו ח"ג סאמר 'איש הכלל נידון ככלל') אשר העיר ע"ד הטור וש"ע (א"ח סימן תקפא סעיף ד), שמכבסין ומסתפרין בערב ראש השנה, כדי להראות שאנו בטוחים שנזכה ביום הדין. וזה סתירה לכאורה למה שפסק השו"ע עצמו (סם סעיף ב), שנוהגין להתענות בערב ראש השנה וכו'. ותירץ, שבאופן 'כללי' (כלומר עם ישראל בכללותו), אנו בטוחים בחסדי השי"ת שנזכה ביום הדין, ועל כן מכבסין ומסתפרין וכו'. אך באופן 'פרטי', ודאי שראוי לכל אחד ואחד לדאוג מאימת יום הדין המרחפת עליו, ועל כן נוהגים להתענות וכו', עכ"ל ד' (ועי"ש להגרא"ל לאפיאן זצ"ל ס"ש לבאר בזה). **ולפי** זה אמרתי לישב תמיהה גדולה שנתקשתי בה מקדמת זנא. דהנה מצד אחד אנו מצווים ב"ה לשמח באכילה ושתיה וכו', והמקור לזה מדברי הירושלמי (ר"ה א, ג), דאיתא התם: 'כי מי גזל אדם או חוקם ומשפטים צדיקים וכו'. איזו אומה סאומה הזאת, בנהוג שבועלם אדם שיש לו דין, לבוש שחורים ומתעטף שחורים ומגדל זקנו שאינו יודע האך יצא דינו. אבל ישראל אינו כן, אלא לובשים לבנים ומתעטפים לבנים ומגלחים זקנן ואוכלים ושותים ושמחים בראש השנה, שידועים שהקב"ה עושה להם ניסים'. ומאידך, ניצבים לנגד עינינו דברי הבבלי (ר"ה לב, ב), שאין אומרים הלל בראש השנה יום הכיפורים. ושאלת הגמ' מדוע, ומתצת: 'אמר רבי אבהו, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבונו של עולם מפני מה אין אומרין לפניך שיהי בראש השנה וביום הכיפורים. אמר להם אפשר מלך יושב על כסא דין וספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפניו, וישראל אומרים שיהי'. ברם עפ"י יסוד דברי הסבא מקלם הנו', אין כאן סתירה כלל. שכן נכון לומר שהירושלמי מדבר על שמחת 'הכלל' - שאנו בטוחים בחסדי השי"ת שנצא זכאים, וזה שאמר 'כי מי גזל אדם' וכו'. אך הבבלי מדבר על הדין 'הפרטי' שיש

המשך דבר רב העיר במדור "אורות הכשרות"

דבר העורך

ישועות התפילה לדורות

איתא במסכת סנהדרין לעולם יקדים אדם תפילה לצרה, תקט"ו התפילות של משה רבינו ע"ה כמניין ואתחנן, פעלו ישועות לעם ישראל אחרי דורות, בימי יואל הנביא כשריחפה עליהם גזירה של מכת ארבה קשה ורעב נורא, שנאמר 'כי גדול יום ה' ונורא מאד ומי יכילנו', ובזכות תפילת משה בוטלה הגזירה חרעו את שארית החיטים שנותרו וירדו גשמים, ובנס גדול תוך י"א יום בלבד צמח ריבוי תבואה מאד, מבאר ה"בן לאשרי' רמז לזה "ואתחנן א"ל ה' ב'ע"ת ה'הוא לאמר" ראשי וסופי תיבות עם התיבות גימטריה "אוהב יואל תרופה", שע"י תפילת משה האוהב ישראל הקדים הקב"ה תרופה למכה בימי יואל, כדאיתא במסכת מגילה אין הקב"ה מכה לישראל אלא א"כ בורא להם רפואה תחילה, וזה גם רמז בשאר האותיות "ואתחנן א"ל ה' ב'ע"ת ה'הוא לאמר" גימטריה "תקצ"ב", ראשי תיבות "ב'ורא ת'רופה ק'ודם צ'רה".

בברכת אבות ואבות

הרב עוזיאל אדרי

רב המרכז הרפואי "סורוקה"

וק"ק שבט"י ישראל שכונה יא' באר שבע

לוח זמנים שבועי

לוח הזמנים ליום ראשון	יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'	יום ו'	יום שבת
עלות השחר	4:45	4:46	4:47	4:47	4:47	4:48	4:49
זמן תפילה	4:52	4:54	4:55	4:55	4:55	4:56	4:57
זריחה - חק חמה	6:13	6:13	6:14	6:14	6:14	6:15	6:16
החלפת לוחות	8:45	8:45	8:45	8:45	8:45	8:46	8:46
סיום קריאת התורה	9:24	9:25	9:25	9:25	9:25	9:25	9:26
הפסקת תפילה	12:45	12:45	12:45	12:45	12:45	12:44	12:43
מחול חולח	13:19	13:19	13:19	13:19	13:19	13:18	13:17
גילת המצות	18:16	18:15	18:14	18:13	18:12	18:11	18:10
שקיעה	19:23	19:22	19:21	19:20	19:19	19:18	19:17
צאת הכוכבים	19:30	19:38	19:37	19:36	19:35	19:34	19:32

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע:	ואתחנן
הפטרה:	נחמו נחמו
כניסת השבת:	19:05
יציאת השבת:	19:55
רבינו תם:	20:45

אורות הכשרות

לכל אחד ואחד, וזה שאמר 'ספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפני' וכו'. ודע שזה מוכח ומבואר בדברי הירושלמי עצמו, במה שכתב: 'בנוהג שבעולם אדם ידע שיש לו דין לבוש שחורים... אבל ישראל אינו כן' וכו'. ולכאורה העיקר חסר מהספר, שכן אין מבואר מדוע שינו ישראל מנוהג שבעולם. אולם לדברינו אפשר לומר: האדם עצמו ראוי לו ללבוש שחורים וכו', מפני שאינו יודע מה יצא בדינו. אבל 'ישראל' באופן כללי אינו כן, מפני שידעו שהקב"ה עושה להם ניסים.

וגם דורשי רשומות רמזו כן בתיבת 'ציבור' העולה בגימטריה 'רחמים', וכיו"ב דרשו עה"פ (כמזכר נג, כא) 'לא הביט און ביעקב' שגם הוא עולה בגימטריה 'רחמים', והיינו שהגדון בתוך הציבור זוכה למידת הרחמים, כדפי'.

ובאמת הרואה יראה דמלבד השכל וההגיון המעידים על יסוד זה לקיימו, מקרא מלא הוא (תהלים נה, יט) 'פדה בשלום נפשי מקרב לי כי רבים היו עמדי', כלומר שזכה לפדיון נפשו – בזכות 'הרבים' שהיו עמו. וכאן המקום אתי להזכיר דברי החתם סופר זצ"ל המפורסמים 'שאדם הנצרך לחרו בלימוד התורה אין מועד קבוע לימי חייו', ועיין בספר שבט סופר (פרשת שמעי) אשר רמז דברי זקינו הללו בפסוק (זברים כח, יא) 'והותירך ה' לטובה בפרי בסנך', והיינו שאע"פ שגזרה על האדם שימות באותה שנה ח"ו, הרי זה קורעים גזר דינו ומוסיפים לו חיים בזכות 'פרי בטן' שהם הבנים והתלמידים, כדברי הש"ס (סנהדרין יט, ב) 'כל המלמד בן חבירו תורה – מעלה עליו הכתוב כאילו ילד'.

ועל כל פנים מי ירהיב עוז בנפשו לסמוך על מעלה זו של 'נידון בתוך הכלל', אם הוא עצמו אין לו שום שייכות לענייני הכלל, והיינו שכל סדר עבודתו הוא לעצמו בלבד בבחינת 'צדיק בפרוותו'. אך לעומת זאת, המקדיש מזמנו לזיווי הרבים, יש לו להיות סמוך ובטוח שהוא נידון בתוך הכלל, שהרי הכלל צריך לו, וזה פשוט.

ודע שאין כאן רק מעלה יתירה אשר שכרה בצדה כמו שנתבאר, אלא יש חיוב לכל אחד להקדיש מזמנו למען הכלל. וצא ולמד לדברי הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל (אגרות משה ח"פ אהע"ז סימן כו) אשר יצא לידון בדבר חדש והעלה, שכשם שחייב כל אדם במעשר כספים, כך חייב תלמיד חכם להפריש מעשר מזמנו ללמד אחרים. ועיין למרן 'מאור ישראל' זצ"ל (ענף עץ עבות עמ' רב) שהסכים עמו בזה, ואף הוכיח כדבריו מסוגיא ערוכה בש"ס (עירובין נה, ב), עי"ש.

מעשה נורא סיפר רבי צדקיה החפא בהקדמה לספרו (שבילי האלקס), וזה לשונו: "פעם אחת חליתי מאוד והגעתי עד שערי מות, ובהיותי מרותק על ערש דווי עד שהגעתי כמעט לגסיסה, באו אלי אנשי החברא קדישא לשמור על יציאת נשמתו, ואז המו מעי בקרבי, ולבי יחיל בקרבי בזכרי כי אורחך רחיקא וזודין קלילא (כתובות סז ב), וכשהתקרבו אלי החברים של החברא קדישא ונכחו כי נתקררו איברי והגעתי לבדקי מיתה, הורו לאנשי ביתי ללכת החוצה. ואז, פני נשתנו והדי נהפך עלי למשחית. אולם השם יתברך, ברוב רחמיו וחסדיו קיים בי מה שנאמר 'יסור יסרני יה ולמות לא נתנני', וראיתי אז במו עיני איש עומד לפני ומראהו כמראה מלאך האלוהים, וזר דולק בידו, וכהרף עין נכבה, ושוב חזר ונדלק במהירות. שאלתי אותו בקול תחנוני, 'יאמר לי אדוני מה הער הזה, והשיבני, דע כי נר ה' נשמת אדם, רמזתי לך בנר שבידי שנכבה, כי ימי חיך שנקבצו לך חלפו הלכו להם ועברו ימי צבאיך, אולם כמו שהער הזה חיש מהר חזר ונדלק, נרמז לך שבמהרה תהיה לך רפואה שלימה. וידוע תדע כי במשפט שלך היו מימנים ומשמאילים, ומעשיך נשקלו במאנים, אבל אני מבשרך, כי הקב"ה בכבודו ובעצמו הכריע את כף המאנים לטובתך, ופסק להוסיף על שנותיך שנים רבות, ואמר למלאך המשחית: הרף ירך! כי ידעתי שיש לאל יד עדין לזכות את הרבים ולהיות ממצדיקי הרבים, וחוקה חקקתי לך כי ביום השלישי תקום מחולי זה. וכל זה היה ג' ימים קודם חג השבועות, וכאשר פתר לי כן היה, שביום השבועות נעשיתי ממש בריה חדשה, וקמתי והלכתי לבית הכנסת וברכתי הגומל בפני קהל ועדה. ואחר כך אורתי כנבר חלצ, וקמתי על משמרת הקודש לחבר הספר הזה, וקראתיו שיבולי הלקט לזכרון, למען לזכות בו את הרבים', עכ"ל.

בבית אבות אבות ואבות

הרב יהודה דרעי

הרב הראשי וראב"ד באר-שבע

אורות הפרשה

הגאולה והגלות וההשפעות הטובות

'ואתחנן אל ה' בעת ההיא', צריך להבין על איזה עת היא מדובר, מבאר ה'ברכה משולשת' על פי ביאור הפסוק 'לא עת האסף המקנה', שיעקב אבינו ע"ה התפלל להקב"ה שאפילו בזמן שעוד לא הגיע עת ביאת המשיח ולא הגיעה הגאולה השלימה, לאסוף את המקנה צאן מרעיתך בני ישראל מהגלות, מכל מקום 'השקו הצאן ולכו רעו', אנא השקה את צאן מרעיתך בפרנסה ברווח ובשפע מרעה של טובה וברכה גם בתקופת הגלות, ועל פי זה כן הביאור גם כאן, **'ואתחנן'** משה רבינו מתפלל **"אל הוי"ה"** גימטריה **"זן"**, **"בעת ההיא"** לשון נסתר, שגם בעת תקופת הגלות **"זן"** יפרנס ויזון הקב"ה את ישראל בהשפעות טובות גם בזמן הגלות.

הגאולה ותחיית המתים

'אעברה נא ואראה את הארץ הטובה', נאמר במדרש פליאה אמר הקב"ה למשה אם אעברה נא אתה רוצה, תבטל את סלח נא, ותמוה אין תלוי זה בזה. מבאר ה'בן לאשרי' כתב המדרש שמשה רבינו לא נכנס לארץ ישראל, בגלל שהוא ערב לדור המדבר לעתיד לבוא שיכנסו יחד עמו בתחיית המתים לארץ ישראל, כמ"ש רש"י 'ויתא ראשי עם' **'ויתא'** זה משה, עם **'ראשי עם'** אלו דור המדבר, נמצא שלולא משה רבינו ע"ה לא יכנסו לארץ מתי דור המדבר, ומוכרח משה למות במדבר לטובתם, וזהו שנאמר **'ויתעבר ה' בי למענכם'** 'לטובתכם', וכן כתב המדרש **תנחומא** **'ואתחנן אל ה''** אמר לו הקב"ה למשה אין אתה תופש את החבל בב' ראשין, אם סלח נא אתה מבקש בטל את **אעברה נא**, שאתה מבקש לסלוח לדור המדבר וחפץ בטובתן שיכנסו לארץ הטובה, מוכרח אתה לבטל את **אעברה נא**, ובתחיית המתים להכניס אותם עמך לארץ ישראל.

נחמו נחמו עמי - ניסים כפולים

בהפטרה: **'נחמו נחמו עמי יאמר אלוקיכם'**, כתב במדרש תנחומא למה כפל הנביא פעמיים נחמו נחמו עמי, מפני שכאשר חטאו ועברו ישראל על התורה, נענשו בכפליים שנאמר 'לקחה מיד ה' כפליים בכל חטאותיה', לפיכך בא ישעיה ואמר נחמה בכפליים **'נחמו נחמו עמי'**, **'אנכי אנכי'** הוא מנחמכם, וכל הניסים שנעשו לישראל במדבר, עתיד הקב"ה לעשותם **בכפליים** בשוב ה' לציון ברחמים בביאת המשיח בגאולה האמיתית והשלימה.

הגאולה בחדס ורחמים

בהפטרה: **'נחמו נחמו עמי יאמר אלוקיכם'**, צריך להבין למה מסיים הפסוק **'יאמר אלוקיכם'** בלשון עתיד, ולא כתב בלשון עבר **'אמר'**, מבאר ה'ברכה משולשת' בא לרמוז את אשר **יאמר ה' לישראל לעתיד** לבוא בגאולה השלימה, כדאיתא **במסכת שבת** דרש רבא מאי דכתיב 'לכו נא ונוכחה **יאמר ה'**, למה נאמר בלשון עתיד **"יאמר ה"** ולא נאמר בלשון עבר **"אמר ה"**, אלא שמדובר כאן על העתיד לבוא, בזמן הגאולה שיבוא הקב"ה ו**"יאמר להם"** לישראל, לכו נא אצל אבותיכם שיבקשו עליכם רחמים לכפר עוונותיכם ולהביא את הגאולה, יענו אותו ישראל ריבונו של עולם אצל מי אתה שולח אותנו ולמי נלך אצל מי שאמרת לו אברהם אבינו **'ואמר לאברהם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה'**, ולא ביקש עלינו רחמים, אצל מי שבירך את עשו יצחק אבינו 'על חרבך תחיה ואת אחיך תעבד והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך', ולא ביקש עלינו רחמים, אצל מי שאמרת לו יעקב אבינו **'אנכי ארד עמך מצרימה'**, ולא ביקש רחמים עלינו, אנו אין לנו אלא אותך אבינו שבשמים, ואז ישיב ויאמר הקב"ה לישראל הואיל ותליתם עצמכם בי, אנכי מכפר לכם על כל עוונותיכם **'אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו'**, ומרחם עליכם ומביא לכם אל הגאולה השלימה.

הגאולה השלימה בזכות יצחק אבינו

בהפטרה: **'נחמו נחמו עמי יאמר אלוקיכם'**, צריך להבין למה מסיים הפסוק **'יאמר אלוקיכם'** בלשון עתיד, ולא כתב בלשון עבר **'אמר'**, מבאר ה'צדיק מרעננה ז"ע דקאי על העתיד לבוא על יצחק אבינו שבזכותו תבוא הגאולה, כדאיתא **במסכת שבת** לעתיד לבא **יאמר הקב"ה** לאברהם אבינו **"בניך חטאו לי"**, יענה לו אברהם ימחו על קדושת שמך, **יאמר הקב"ה** ליעקב אבינו **"בניך חטאו לי"**, יענה לו יעקב ימחו על קדושת שמך, **יאמר הקב"ה** ליצחק אבינו **"בניך חטאו לי"**, יענה לו יצחק ויתחיל להפך בזכותם של ישראל, וכי הם בניי ולא גם בניי, באם נעשה חשבון כמה חיי האדם שבעים שנה הורד מהן את עשרים השנים הראשונות של חייו, שאין בית דין של מעלה מעניש עליהן, נשארו חמישים שנה, הורד עשרים וחמש של הלילות שהם חצי מחייו, נשארו עשרים וחמש שנה, הורד עוד שתים עשרה שנה ומחצה שבהן עסק בתפילה, באכילה, ובבית הכיסא, נשארו שתים עשרה ומחצה, הרי שרק במיעוט שנותיו חטא, אם אתה מכפר מוטב ואם לאו פלגא עלי ופלגא עליך ואם תאמר כולם עלי הרי אני הקרובתי נפשי לפניך בעקידת יצחק, מיד יתגלגלו רחמי יתברך על ישראל ותבוא הגאולה השלימה, יאמר ישראל ליצחק **'כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירו כי אתה אבינו'** יאמר להם יצחק תקלוטו להקב"ה, מיד יאמר 'אתה ה' אבינו גואלנו מעולם שמך'. ולפי זה יתבאר **'נחמו נחמו'** בביאת הגאולה השלימה, **'עמי'** גימטריה **"ק"ך"** כנגד **"ק"ך צירופי אלוקים"** של מידת הדין שנימתקו ונהפכו ל**רחמים גמורים**, ולכן נאמר בלשון עתיד **"יאמר"** שיצחק יאמר לישראל שיקלוטו את **"אלוקיכם"**, שהוא כיפר את עוונותיכם והביא את הגאולה השלימה.

ועתה כתבו לכם

בברכתו ובעידודו של כב'
המרא דאתרא מו"ר הגאון הגדול

רבי יהודה דרעי שליט"א
הגנו שמחים לבשר לציבור האברכים
ובני התורה בעיר על מבצע

כתיבת חידושי תורה

בנושא הנלמד בכוללים ובישיבות הק'
בזמן קיץ תשע"ט.

ועדת רבנים המורכבת מראשי ישיבות וכוללים
תבדוק את החידושים ותכריז על הזוכים בפרס
כספי וכבוד, הפרסים יחולקו לחתני התורה
במעמד שירה ופיוט בהשתתפות רבנים ואישי
ציבור, בחג החנוכה תש"פ הבעל"ט. המבצע
מיועד לאברכי הכוללים ובני הישיבות הגדולות
ותלמידי שיעור ג' מהישיבות הקטנות תושבי
העיר באר שבע בלבד, ויחולק לשני מסלולים:
אברכים ובחורים, בתנאים שדלהלן.

✓ חידושים וביאורים בנושא שנלמד
בכולל או בישיבה בזמן קיץ תשע"ט.

✓ אורך המאמר 6-10 עמודי פוליו (מקלד בלבד).

✓ פרטים מלאים של הכותב

(שם, כתובת, טלפון) ומקום לימודיו.

✓ יש לשלוח את חידושי למייל:

rbs086204007@gmail.com

או מסירה ידנית

בלשכת הרב הראשי שליט"א

לא יאוחר מתאריך

א' כסלו תש"פ (29.11.2019).

הזוכים במסלול האברכים

פרס ראשון: ₪ 5,000

פרס שני: ₪ 3,000

פרס שלישי: ₪ 2,000

פרס רביעי: ל-5 זוכים סט ספרים

הזוכים במסלול הבחורים

פרס ראשון: ₪ 3,000

פרס שני: ₪ 2,000

פרס שלישי: ₪ 1,000

פרס רביעי: ל-5 זוכים סט ספרים

פרטים נוספים על המעמד ומועדו
יפורסמו בהמשך
גדול יהיה המעמד לכבודה של תורה

בכבוד רב ובברכת התורה

יהושע (שוקי) דמרי

ממונה המועצה הדתית

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו
של מורנו המרא דאתרא הגאון הגדול
רבי יהודה דרעי שליט"א

תפילת הנשים ואיסור קול באשה

ש. - האם נשים חייבות בתפילה מהתורה או רק מדרבנן.

ת. - לדעת הרמב"ם והרי"ף התפילה היא מצות עשה שלא הזמן
גרמא, והילכך גם הנשים חייבות בה מהתורה. וכן היא דעת השו"ע.
אך לדעת רש"י והתוס' התפילה היא מצוה דרבנן והיא מצוה שהזמן
גרמא, ואע"פ כן חייבו בה את הנשים מפני שעיקר התפילה היא
בקשת רחמים.

ש. - האם נשים חייבות בשלוש תפילות כדן האנשים, או די להם
בתפילה אחת ביום ובכל נוסח שירצו.

ת. - אמנם לדעת הרמב"ם והרי"ף נשים חייבות בתפילה מהתורה
כמו שנתבאר, מכל מקום אינן חייבות בשלוש תפילות במועדן בכל
יום או בנוסח התפילה שתק"ת, אלא די להם בתפילה אחת ביום
בכל עת ובכל נוסח שירצו. וכן נראה בדעת השו"ע. אולם לדעת
רש"י והתוס', נשים חייבות בכל התפילות שתק"ת כדן האנשים,
מלבד תפילת ערבית אשר אין עיקרה מתק"ת אלא שישראל קיבלו
אותה עליהם כחוב, משא"כ הנשים שלא קיבלוה והילכך פטורות
הן מתפילת ערבית. וכן היא דעת המשנה ברורה.

ש. - האם מנהג הסליחות שאנו נוהגים בחודש אלול ועשיית
עיקר מדן 'תפילה' או 'תשובה'.

ת. - לפי הנראה הסליחות שאנו נוהגים בחודש אלול, עיקרם הוא
ריבוי תפילות ותחנונים. אך הסליחות בעשיית, עיקרם הוא בקשת
סליחה ומחילה.

ש. - האם נשים חייבות במנהג הסליחות.

ת. - נשים פטורות ממנהג הסליחות, ומיהו במקום שקיבלו עליהן
מנהג זה ימשיכו במנהגן.

ש. - האם איסור קול באשה ערוה נוהג רק באשה שהיא אסורה
עליו כגון אשת איש, או גם בפנויה.

ת. - איסור קול באשה ערוה, נוהג אף בפנויה הגם שאינה אסורה
עליו משום ערוה, מפני שאין דרך הפניות לטבול בטהרה לנידתן
והיא אסורה עליו כערוה.

הרבנות והמועצה הדתית באר שבע
מחלקת הכשרות

בשורה משמחת

הגנו שמחים לבשר לציבור הרחב כי בימים אלו הצטרפו
למעגל "הכשרות הרגילה" שעי" "הרבנות" ב"ש

מסעדת "בית הפנקייק"

מתחם מבנה, (וואן פלאזה לשעבר) באר-שבע

בברכה "מחלקת הכשרות"
שעי" הרבנות באר-שבע

המת בא ברגליו

ניסים היה יהודי צנוע, ישר דרך ואהוב על הבריות. הוא התגורר בעיר חלב שבסוריה (ארם צובה בפי היהודים). לפרנסתו ניהל חנות מצליחה במקום מרכזי בעיר. נוסף על אחיו היהודים שהעדיפו לקנות אצלו, גם רבים מהתושבים הערבים סמכו על ישרו ונאמנותו וקנו אצלו בקביעות.

אולם היה מי שלא ראה בעין טובה את הצלחתו של היהודי. לא הרחק מחנותו של ניסים שכנה חנותו של סוחר ערבי, מקורב למושל העיר. באיש התלהטה קנאה עזה ביהודי, בראותו כי רבים מעדיפים את חנותו. מה עשה האיש? הלך והסית את המושל לסלק את היהודי מדרכו. הוא לא נדרש למאמץ רב, שכן המושל עצמו היה עריץ, שונא ישראל. יום אחד נלקח ניסים לפתע בידי שוטרי המושל והושלך לכלא. לא הועילו זעקות המשפחה ואף לא השתדלות עסקני הקהילה. כתב האישום הוכן, ודינו של ניסים נחרץ למוות.

כבול באזיקים קיבל התליין את ניסים מידי הסוהרים, והובילו אל המקום שבו נהג לעשות את עבודתו האכזרית. גופות המוצאים להורג הושלכו אל בור אפל, כדי שלא יישאר מהם זכר.

התליין שב אל הממונים עליו ודיווח כי פקודת המושל בוצעה. ההודעה נמסרה למשפחה, וזו התעטפה באבל גדול, ועמה כל הקהילה היהודית. בימי השבעה הספידו רבני הקהילה וחכמיה את ניסים. רבים מבני העיר, שהכירוהו, נעצבו על הוצאתו להורג, על לא עוול בכפו.

חלפו הימים ואחד מבני העיר ביקש לשאת את אלמנתו של ניסים. זו התרצתה, מתוך דאגה לשקם מחדש את חייה ולהבטיח עתיד טוב לילדיה. האלמנה התייצבה לפני בית הדין וביקשה להתיר לה להינשא. הריגתו הזדונית של בעלה המנוח עדיין הייתה צרובה בזיכרון הרבנים, ולכן חתמו על כתב ההיתר. אולם בטרם מסרו לה את הכתב, הודיעו לה כי עליהם לקבל את חתימתו של רבי רפאל-שלמה לניאדו, רבה הראשי של חלב.

רבי רפאל-שלמה, מגדולי רבני ארץ (ארם צובה), היה רב תקיף ונערץ. במשך חמישים וארבע שנים הנהיג את עדתו, הרים את כבודם של תלמידי החכמים והכול ראו כי מן השמים מסייעים בידו.

כאשר באו הדיינים אל ביתו לבקשו לחתום על היתר האלמנה, הודיע להם הרב כי לא יוכל לחתום. "האם יש עדים שראו את הריגת הבעל?", שאל הרב. "הלוא כדי להתיר אשת איש דרושה עדות, ומכיוון שאין כאן עדות, אי אפשר להתירה".

פניני עונג שבת

משה רבינו גלגולו של הבל

"ו'אתחנן אל ה' ראשי תיבות גימטריה "טוב" (שם השם מתחיל באות י'), "ב'עת ה' הוא ל'אמור" ראשי תיבות "הבל", מבאר ה'בן לאשרי' הכוונה, שמשה רבינו ע"ה ביקש בתפילתו מהקב"ה שישנה את גזר דינו לטובה ויזכה להיכנס לארץ ישראל בזכות שורש נשמתו שהיא הייתה חלק הטוב מגלגול נשמתו של הבל.

מעלת משה וארץ ישראל

'ואתחנן אל ה' בעת ההיא' נאמר במדרש פליאה אמר לו הקב"ה למשה רבינו ע"ה **אלוקים קראתיך** דכתיב 'ראה נתתיך **אלוקים** לפרעה' ואתה רוצה לכונוס לארץ ישראל, ותמוה מה הקשר בזה שהקב"ה קרא למשה 'אלוקים' לזה שמשה לא יכנס לארץ ישראל, מבאר **הצדיק מרעננה** זי"ע דאיתא **במסכת סוטה** מדוע משה רצה להיכנס לארץ ישראל וכי לאכול מפריה הוא היה צריך אלא כדי לקיים את המצוות התלויות בארץ, ואיתא **במסכת כתובות** הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוהה והדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלוהה, ועל פי זה יש לומר שזו הייתה כוונת משה רבינו ע"ה לכונוס לארץ ישראל כדי שיהיה לו בחינת כמי שיש לו אלוהה, והשיבו הקב"ה אתה כבר זכית למעלה זו של בחינת יש לו אלוהה, שהרי כבר קראתיך **אלוקים** ש'נתתיך **אלוקים** לפרעה', וממילא אינך צריך להיכנס לארץ ישראל שכבר בחוץ לארץ זכית למעלה זו.

גאוות אדם תשפילנו

'אתה החילות להראות לעבדך', כתב בעל הטורים התיבה "החילות" מופיעה ב' פעמים במסורה, אחד כאן, ואידך במגילת אסתר ו'ויספר המן לזרש אשתו ולכל אוהביו את כל אשר קרהו ויאמרו לו חכמיו וזרש אשתו אם מזרע היהודים מרדכי אשר החילות לנפול לפניו לא תוכל לו כי נפול תיפול לפניו', מבאר רבי **יצחק הכהן הוברמן** זצ"ל את רמיזת המסורה כתב **המדרש** על פסוק 'תחנונים ידבר רש' זה משה רבינו שבא אצל בוראו בתחנונים שנאמר **'ואתחנן אל ה''**, ועל פי זה יש לומר שעצת חכמיו של המן הרשע הייתה, שישפיל עצמו לפני מרדכי היהודי ואולי מכך יבוא מרדכי לידי טעות שירחם עליו, כמו שטעה זקנו שאול המלך שמרדכי היה מזרעו, וריחם על אגג מלך עמלק שהיה זקנו של המן הרשע שהמן היה מזרעו וכן יצא, אך גאוותו של המן וגסות רוחו לא נתנו לו להיכנע, גאוותו הייתה מפלתו ותבוסתו, כן יאבדו כל אויבין ה'.

ציבור שוחררי התורה
תוזמן לשירותי חסד של חרב הגדול חדרשן חודע פח מפיק מרגליות
הרה"ג
שלמה לוינשטיין
שליט"א
שיתקיים בעז"ה ביום ראשון יז' מנחם אב תשע"ט
18.8.19 בשעה 20:30
בישיבת "נתיב השבים" שבזי 17 באר שבע

משכו הדיינים בכתיבה. אמנם עקרונית הצדק עם הרב, אבל במקרה הזה לכאורה ברור לחלוטין שהאיש הומת ואינו בין החיים. עם זה, לא יכלו להתיר את האישיה בלי חתימות הרב לניאדו. האלמנה שבה לביתה במזכר נפש.

חלפו שנים. יום אחד מת מושל העיר העריץ, ותושבי העיר נשמו לרווחה. זמנךמה לאחר מכן נקראו לפתע כל דייני בית הדין להתייצב בביתו של רבי רפאל-שלמה. לא עברה שעה קלה וכולם ישבו בבית הרב.

"מה דעתכם בעניין אלמנתו של ניסים?", פתח הרב בשאלה. "האם עדיין מחזיקים אתם בדעה שיש להתיר לה להינשא?"

נראה היה כי הרב חזר בו מהחלטתו הקודמת. אב בית הדין השיב: "אכן, בידענו כי האיש נמסר למיתה החלטנו להתיר את האישיה מעגינותה".

רבי רפאל-שלמה התבונן בפני הדיינים ואז קם, פתח את דלת החדר הסמוך וקרא: "בואנא, ניסים, היכנס בבקשה!".

לעניינם המשתאות של הדיינים נכנס אל החדר ניסים, הלוא הוא בעלה של ה'אלמנה', והתייצב מולם.

מבוכת הדיינים הייתה רבה עד שלא היו מסוגלים לפצות פה. רבה של חלב פנה אל ניסים וביקש: "ספרנא את סיפורך", וניסים פתח:

"כפי שאתם יודעים, נמסרתי למוות בידי התליין, והוא אכן לקחני כבול באזיקים אל מקום ההריגה.

"ברגע האחרון עלה בדעתי רעיון. פניתי אל התליין ואמרתי: 'מציע אני לך עסקה. הטמנתי אוצר של מטבעות זהב במקום מסתור, הידוע לי בלבד. אם תשחררני, אגלה לך את מקום האוצר והוא יהיה שלך'.

"התליין הביט כה וכה, ובראותו כי אין איש באזור, הסכים להצעתי בתנאי שאמלט מן העיר ואיש לא ידע כי ניצלתי ממוות.

"הוא התיר את אזיקי, ואני מיהרתי לברוח ונדדתי לעיר רחוקה. שם חייתי עד היום. חששתי לגלות את היותי חי אפילו לאשתי, מחשש שהשמועה תתפשט ואנשי המושל ירדפו אחריי. עתה בשומעי כי מת המושל, החלטתי כי הסכנה חלפה ויכול אני לשוב אל ביתי.

"מיד בבואי אל העיר פניתי אל בית הרב, כדי שיוירני דרך מה לעשות, וכך אני עומד לפניכם היום".

קריאת התפילות יצאה מפי הדיינים, והם נענו ואמרו: "אשרינו שזכינו ברבנו הגדול, אשר חכמת אלוקים בקרבו, ומן השמים עומדים לימינו ומסייעים בידו לפסוק דין אמת. מודים אנו בטעותנו, שכמעט גרמנו לאיסור אשת איש".

ברוח של הכנעה יצאו הדיינים מבית רבה של חלב, והידיעה על 'תחייתו' של ניסים פשטה במהירות, לשמחת המשפחה וכל בני הקהילה.

לעילוי נשמת

הרב יוסף שלמה טריקי זצ"ל
בר עליה ז"ל
והרבנית רחל טריקי ע"ה
בת סימי ז"ל